

Didaktisering af forskningsartikel i KLM

Den nationale faggruppe i KLM v/Dorete Kallesøe

Vi har valgt forskningsartiklen:

Gilliam, L. (2014). Når religion i skolen er 'uproblematisk': Moderat sekularisme, civiliseringsidealer og 'afslappede muslimer'. *Tidsskrift for Islamforskning*, 8 (2014), s. 35 – 56

En lettere udgave, som stort set kommer omkring alle Gilliams pointer, kan læses i:

Thorup, Mette-Line: "Folkeskolen har ikke plads til den gode muslim". Information 10102014. (er låst, men kan hentes på Infomedia)

De studerende kan ikke gå direkte til denne artikel uden et analyseapparat, som de får fra grundbøger eller andre artikler. Vi anbefaler derfor først at have stiftet bekendtskab med kulturbegreber som "multikulturalisme", "sekularisme", "etnocentrisme" m.fl. samt diskussion om, hvorvidt kulturer er statiske eller dynamiske. Denne viden kan de fx have fået gennem fremstillinger som:

Barrett, Jellesen og Thomsen (red), 2010, *Den lodrette beståen*. Fredriksberg: Aros.

Bogisch, B. & Kornholt, B. (2018). *KLM på tværs. Sociologiske, historiske og filosofiske perspektiver*. 2. udg. Kbh.: Samfundslitteratur

Brandt, Ane Kirstine & Böwadt, Pia Rose (2018). *Gud i Skolen*. 2. udgave. København: Forlaget UCC

Bækgaard, Birgitte Holck, Bækgaard, Henrik og Kallesøe, Dorete (red.) (2013): *Livs-ideer*. Aarhus: Systime.

Sløk og Nortvig Willesen (2010): *Kristendomskundskab, livsoplysning og medborgerskab*. Forlaget Samfundslitteratur.

En god artikel til at sætte begreberne "multikulturalisme" og "sekularisme" ind i deres historisk og kulturelle sammenhæng er Tina Maggaard (2007): "Multikulturalisme og sekularisme" i Kvan 79.

Vi forslår et studieforløb som følger:

Forløbet tematiserer følgende obligatoriske videns- og færdighedsmål:

Færdighedsmål: Den studerende kan	Vidensmål: Den studerende har viden om
vurdere sammenhænge og brydninger mellem kristendom, sekularisering og skole i historisk og aktuel belysning,	kristendommens fortællinger, grundbegreber og virkningshistorie i sammenhæng med forskellige perioders menneske- og dannelsessyn,
gå i dialog med og reflektere over møder med elever og forældre med forankring i forskellige religioner og livssyn,	kristendom, jødedom, islam og andre livsanskuelser i aktuel kontekst,
håndtere og vurdere religiøse og kulturelle forhold i skolens tradition og dagligdag,	forholdet mellem religion, kultur og politik i evangelisk-luthersk kristendom og andre livsanskuelser, typer af sekularisering og deres konsekvenser for skolens dagligdag,

Vi arbejder med følgende konkrete mål:

Vidensmål:

- Kendskab til forskning om mødet mellem islam, børn og forældre med muslimsk baggrund og den danske folkeskole
- Kendskab til teorier om kultur og integration

Færdighedsmål:

- Beskrive og analysere kulturmødet mellem børn med muslimsk baggrund og den danske folkeskole
- Give bud på, hvordan forskellige kultursyn kan komme til udtryk i den daglige undervisningspraksis
- At reflektere over forudsætninger for at gå i dialog med elever og forældre med forskellige livssyn

Arbejdsspørgsmål:

Vi vil foreslå, at de studerende går til artiklen med hjælp fra følgende spørgsmål:

1	Hvad er Gilliams forskningsobjekt? Hvad har hun undersøgt, og hvordan?
2	Hvilke erkendelser er hun kommet frem til, angående: De muslimske elevers forhold til religion Skoleledernes forhold til religion Lærerne forhold til religion Kristendommens rolle i skolen
3	Hvilke konflikter følger ifølge Gilliam heraf?
4	Hvordan kunne disse konflikter komme til udtryk i praksis? Opregn mindst tre eksempler:

5	Hvilken løsning anbefaler Gilliam, og hvad er hendes kultursyn?
6	<p>I sin rapport "At være muslimsk kvinde i DK" skriver Tina Maggaard følgende:</p> <p><i>"Nytilkomne befolkningsgrupper og religioner fungerer som spejl for den danske kultur, som spørgsmål til hvor man er på vej hen. Vi har altså at gøre med problemstillinger, der angår ikke bare muslimske kvinder i Danmark, men alle borgere. Det kan derfor være inspirerende med en refleksion over det begrebsapparat, som i høj grad strukturerer både den danske debat og den danske forskning. En gennemgang af litteraturen på området viser, at multikulturalismen er et forholdsvis dominerende paradigme for diskussionen, hvad enten forfatteren er positivt eller negativt indstillet overfor denne. For øvrigt skelnes der i litteraturen ikke altid klart mellem multikulturalisme som politisk projekt på den ene side, og på den anden side multikulturalitet / multietnicitet / multireligiøsitet som sociologisk faktum, altså at der i et givent land bor mennesker med forskellige kulturer, etnicitet og religioner. Det understreges, at der med udtrykket "multikulturalisme" her henvises til det politiske projekt, som siden 1960'erne er blevet formuleret i angelsaksiske lande. Pointen er, at disse landes samfundsopbygning, statsopfattelse og juridiske tradition på mange områder adskiller sig væsentligt fra Danmarks ditto. Derfor kan det være svært at overføre erfaringer direkte. Det argumenteres her, at Danmark på en del områder har mere til fælles med Frankrig end med Storbritannien, USA og Canada. Derfor kan det være opportunt at hente inspiration ikke kun fra multikulturelle samfundsmodeller, men også fra en sekulær model som den franske.²⁶ For en ordens skyld mindes der om, at den franske stats sekularisme ikke betyder, at man forbyder religion, men bare at staten og dens embedsmænd skal være neutrale, at religion nedtones i det offentlige rum, men frit kan udøves i det private rum, og at alle trossamfunds lighed for loven skal sikres. Ligeledes skal staten sikre den enkelte borgers samvittighedsfrihed, pligter på lige fod med alle andre, dernæst kristen, ateist, muslim, buddhist, fritænker, eller hvad man nu selv har valgt at være, derunder enhvers ret til at kritisere religion, skifte religion eller ingen religion at have. Så når man søger at nedtone religion i det offentlige rum er hensigten naturligvis ikke at stække folks religiøse identitet, eller at afvise folk med anden etnisk baggrund. Meningen er tværtimod at sørge for, at især børn ikke bliver reduceret til deres respektive religiøse tilhørsforhold, og at der gives bedre plads til alle de andre identitetskomponenter, som går på tværs af religiøse tilhørsforhold, såsom socialklasse, interesser, fagligt tilhørsforhold og politisk tilhørsforhold. Sekularismen kan netop give en ramme for et multietnisk samfund, hvor alle er velkomne, fordi sekularismens kerne er at skabe et fælles rum, hvor man kan mødes som ligeværdige borgere på tværs af etnisk og religiøst tilhørsforhold. Man er først og fremmest borger, med borgerrettigheder og pligter på lige fod med alle andre, dernæst kristen, ateist, muslim, buddhist, fritænker, eller hvad man nu selv har valgt at være." (s. 211)</i></p> <p>Magaard, Tina (2009): At være muslimsk kvinde i Danmark. Rapport udarbejdet af Maia Consult for Ligestillingsafdelingen under Velfærdsministeriet.</p>

	Drøft i gruppen, hvordan hhv. en multikulturalistisk, en sekularistisk (og muligvis en etnocentrisk og/eller en interkulturalistisk) integrationsstrategi ville kunne anvendes på jeres tre eksempler ovenfor. Diskutér endelig hvilken I ville foretrække?
7	Drøft afslutningsvist, om det er bedst at underbetone religiøse og kulturelle forskelle eleverne imellem, eller at adressere dem eksplicit? Giv eksempler! Er der noget, man ikke må tale om i skolen?